

Çocuğum yaramaz mı, yoksa hiperaktif mi?

Bazı çocuklar aileye özel şartlar nedeniyle şımartılmış, uyumsuz ve haylaz olabilir. Bu özel şartlar arasında geçim problemleri, bireylerinde yoğun psikolojik problemler yaşanan aileleri, tek ve kıymetli çocukları sayabiliriz.

Böyle çocuklar genellikle buldukları mekân ve etrafındaki insanlara göre değişen hareketler sergiler.

Anne ve babasının yanında sergiledikleri tutumu arkadaşlarının evinde terk ettikleri ve hoşlandıkları ortamlarda çok uyumlu oldukları gözlenir. Okul çağına geldiklerinde bir kısmının okulda bu tavırları terk ettiği ve dersleri dinleyerek başarılı oldukları görülmektedir.

Oysa, dikkat eksikliği ve hiperaktivite bozukluğu (DEHB), anne ve babanın ciddi olarak zorlandığı problemleri taşıyan her mekân ve ortamda Aralıksız 6 aydan uzun olmak üzere devam ettiği, çocukların

eğitim çağına zorlu bir süreç yaşadıkları, zeka seviyelerinin normal olmasına karşılık başarısız oldukları, ergenlikten sonraya kadar devam eden bir rahatsızlığın adıdır. Sebepleri arasında genetik faktörler, hamilelik sırasındaki travma, ilaç, sigara ve alkol kullanımı, beynin frontal bölgesindeki bazı elektro fizyolojik bozukluklar sayılmaktadır.

DEHB nasıl fark edilir?

DEHB genellikle 3-4 yaşlarında fark edilir. Hatta böyle çocukların daha süt çocukluğu dönemlerinde çok ağlayan, huzursuz bebekler oldukları, yürüme çağına ele avuca sığmaz şekilde çok hareketli oldukları görülmektedir.

DEHB, adından da anlaşılacağı gibi, iki temel özellik göstermektedir.

Bunlardan biri dikkat eksikliği, diğeri hiperaktivitedir.

Dikkat eksikliği olan çocuk, karşısında konuşan kim olursa olsun onu dinlemiyor ve kafası başka yerde gibidir.

Anne-babasının verdiği bir talimatı dinleyip anlamada ve yerine getirmede zorluk yaşar. Bakkala gönderildiğinde yoldaki dikkatini dağıtan birçok objeye takılıp evdekileri uzun süre sofrada beklettikten sonra ekmeği almadan eve döner.

Sınıfta dersi takip etmekte sıkıntı yaşar. Zekâ seviyesi normal olmasına rağmen dersi takip edemediğinden başarısız olur.

Diğer arkadaşlarının fark etmedikleri ayrıntılara dikkatini verip dersi kaçıır.

Çantasında gereksiz birçok malzeme vardır ama öğretmenin o gün özellikle istedikleri yoktur.

Bütün bu özellikler tamamen çocuğun yapısından kaynaklanmaktadır. Aile ve öğretmen tarafından azarlandıkça bu problemler daha da artar ve ağırlaşır.

Sonunda çevresinden soyutlanmış, depresyona meyilli, içine kapanmış çocuklar olarak karşımıza çıkarlar.

Oysa bu özelliklerin tamamen yapısal bir bozukluktan kaynaklandığı bilinerek tedavi edildiklerinde başarılı olmakta ve kendilerini depresyona, bazen ergenlikte bağımlılıklara iten bu kısır döngüyü kırmaktadırlar.

Tedavi, ekip çalışması ile yürütülmeli

Belirtiler fark edildiğinde hemen çocuk psikiyatristi ile temasa geçilmeli. Tanı hekim tarafından konulmalı; tedavi aile ve öğretmenin de katıldığı bir ekip çalışması ile yürütülmelidir.

Fark edilip tedavi edilmediklerinde bu çocuklar başarısız ve toplumdan itilmiş olarak depresyona ve madde bağımlılıklarına aday hale gelir.

Başlangıçta verilen görevleri yapamama endişesi ile reddeden bu

çocuklar sorgulayan ve azarlayan tavırlar sonunda ya her şeye itiraz eden antisosyal, ya da kendini çevresinden soyutlamış depresif bireyler olarak karşımıza çıkar. Oysa aile, öğretmen ve hekim işbirliği ile tedavi ve rehabilite edilebilir, topluma kazandırılabilirler.

Öğrencilik dönemi dikkat artırıcı yaklaşımlar, davranış terapileri ve gerekirse ilaç tedavileri ile başarılı kılınabilir. Her türlü başarısı fark edilip onore edilen, hassas, duygusal aynı zamanda üretken ve çalışkan yapıda olan bu çocuklar bir kısır döngüye düşmeden topluma kazandırılmalıdır.

Erkekler hiperaktif, kızların dikkati eksik

Hiperaktif çocuk, uzun süre oturamaz, çok konuşur ve çok soru sorar.

Devamlı kıpır kıpır, hareket halindedir. Misafirlğe gittiği evde mobilyaların tepesine çıkar, evin çocuklarına istemeden zarar verir. Dolayısıyla anne ve babalar bu çocukları misafirlğe ve alışverişe götürmek istemez. Bu da çocuğu sosyal çevreden uzaklaştırıp kendi içine kapatan ve bazen madde bağımlılıklarına iten bir kısır döngünün başlangıcı olur.

Dürtülerini kontrol edemez. Örneğin sırasını bekleyemez, kendisine sorulmayan sorulara cevap verir.

Erkek çocuklarda daha çok hiperaktivite, kızlarda dikkat eksikliği ön

plandadır.

DEHB hakkında bilinmesi gerekenler

DEHB'nin uzun süren, mekândan ve ortamdan bağımsız olan belirtileri diğer antisosyal tavırlardan ayırt edilecek şekilde bilinmelidir.

DEHB yapısal, psikolojik bir problemdir. Öğrenme ve eğitim bu çocuklar için zorlu bir süreç oluşturmaktadır.

Tedavi edilebilir bir rahatsızlıktır.

Bu çocuklar hayata kazandırılmaları için aile ve çevresinden sabır ve özenle süslenmiş bilinçli bir ilgi beklemektedir.

Uygun yaklaşım ve tedavi ile karşılaşmadıklarında kolayca hayata küsecek kadar kırılabilir ve hassas, tersi durumlarda çevresine çok şey verecek kadar renkli kişilikte ve üretkendirler.

HAZIRLAYAN

HMV İHO

Rehberlik Servisi